

PORADNIK – Jak przeciwdziałać przemocy w rodzinie ?

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to problem natury prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Interwencje w przypadku przemocy domowej określa m.in. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i jej nowelizacja. W świadomości społecznej przemoc coraz bardziej jawi się jako akt barbarzyństwa, który wymaga szybkiego działania. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie nie może mieć tylko charakteru lokalnego. Musi być to także ważna kwestia w polityce społecznej państwa.

Jak pomagać ofiarom przemocy domowej?

Co zrobić, gdy jest się świadkiem znęcania się nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny?

1. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy

Z dniem 1 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem tej nowelizacji jest: rozwój profilaktyki, czyli formy działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie, zmiana świadomości społeczeństwa, skuteczna ochrona i pomoc ofiarom przemocy, a w szczególności dzieciom, stworzenie mechanizmów ułatwiających izolację sprawców od ofiar oraz zmiana postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Nowelizacja wprowadziła możliwość bezpłatnego poradnictwa medycznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego, psychologicznego oraz badania lekarskiego dla ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała wraz z wydaniem zaświadczenia lekarskiego (obdukcji). Gmina ma obowiązek stworzenia tzw. zespołów interdyscyplinarnych, złożonych z przedstawicieli służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.

Zadaniem specjalistów jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, jak również inicjowanie działań w stosunku do oprawców.

Na podstawie przepisów Ustawy właściwie przeszkoleni pracownicy socjalni mogą natychmiast zabrać [dziecko](#) z domu, w którym w wyniku przemocy zagrożone jest jego życie lub zdrowie.

Rozwiązanie takie będzie stosowane zwłaszcza w sytuacjach, gdy [opiekun dziecka](#) jest nietrzeźwy lub znajduje się pod wpływem środka odurzającego. Odebranie dziecka z rodziny, pracownik socjalny może wykonać przy udziale policji bądź pracowników służby zdrowia (lekarza, ratownika medycznego, pielęgniarki).

Zgodnie z nowelizacją, ofiara przemocy ma prawo żądać, aby oprawca opuścił wspólnie zajmowane lokum i powstrzymywał się od kontaktów z poszkodowanymi. Na sprawcę przemocy nałożono także obowiązek uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych, nawet bez konieczności uzyskania jego zgody. W Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym wprowadzono zakaz stosowania kar cielesnych.

2. Jak przeciwdziałać przemocy w rodzinie?

Przemoc domowa to specyficzny rodzaj patologii [życia rodzinnego](#), który może trwać bardzo długo, bowiem rodzina jako system broni się przed wpływami z zewnątrz. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie nie ogranicza się tylko do większości znanej procedury o nazwie „Niebieska Karta”, którą zakładają funkcjonariusze policji podczas interwencji dotyczącej przemocy domowej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który powstał we współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia oraz Ministerstwem Edukacji Narodowej.

Główne cele tego programu, to:

- redukcja skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności pomocy;
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie ma być redukowana jako zjawisko społeczne poprzez 4 podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie;
- działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie;
- działania korekcyjno-edukacyjne, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

3. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie

Przemoc domowa to przestępstwo. Zapobieganie przemocy w rodzinie powinno koncentrować się na trzech grupach osób: ofiarach, sprawcach i świadkach. Nie wolno biernie się przyglądać, kiedy ktoś wyrządza krzywdę drugiej osobie. Nie można godzić się na złe traktowanie, ból i cierpienie. Nikt nie zasługuje na to, by być bitym i znieważanym - czy to kobieta, czy dziecko, czy osoba starsza, czy niepełnosprawny. Jeżeli przemoc w rodzinie jest twoim udziałem albo jeśli borykają się z tym problemem twoi sąsiedzi, można zwrócić się o pomoc do różnych instytucji i ośrodków.

Wsparciem, poradami prawnymi i konsultacjami psychologicznymi służą m.in.

- Komendy Policji,
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Interwencji Kryzysowej,
- Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Stowarzyszenie „Stop Przemocy w Rodzinie”,
- Stowarzyszenie „Damy Radę”,
- Fundacja „Razem Lepiej”,

- Fundacja „Dzieci Niczyje”,
- Fundacja „Kobiety dla Kobiet”,
- Centrum Praw Kobiet.

W poszukiwanie skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i w pomaganiu jej ofiarom angażuje się w Polsce coraz więcej profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych i specjalistycznych instytucji. Nie jest to łatwe zadanie, dlatego że środowisko rodzinne jest i powinno być chronione przed ingerencją z zewnątrz.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji.